

با موزه بین‌المللی صلح و همبستگی

آشنا شوید

مؤسسه‌ای بی‌نظیر در نهضت جهانی اسپرانتو در سمرقند ۲۷۵۰ ساله

آنا تولی یونس اف (سمرقند، ازبکستان)
برگردان: سیمین عمرانی

بین‌المللی و نمایش‌گاه‌های هنری را تحقق بخشد تا جایی که بتواند صاحب نمایش‌گاهی دائمی و پایدار باشد، دارد.

تاریخ تأسیس

در حقیقت همه چیز از سال ۱۹۷۷ و از زبان بین‌المللی اسپرانتو و راه یافتن آن به باشگاه بین‌المللی دوستی "اسپرانتو" در سمرقند آغاز شد، که بعداً یکی از فعال‌ترین باشگاه‌ها در سطح کشور گردید.

مکاتبه بین‌المللی را با این زبان شروع کردیم، بلافاصله دوستان بسیاری در کشورهای مختلف پیدا کردیم. از چیزهایی که دوستان اسپرانتیست برایمان ارسال کردند، اقدام به برپایی نمایش‌گاه‌هایی، در چرخه‌ی نمایش‌گاه‌های بین‌المللی "صلح - امید سیاره زمین" نمودیم که در سمرقند و تاشکند و چند شهر دیگر در روسیه با موفقیت به معرض نمایش گذاشته شد. آن چه که برای ما فرستاده بودند شامل آگهی‌های تبلیغاتی، پوستره‌های نقاشی، کارت پستال، اسناد و غیره بود. ضمناً مجموعه مشتری شامل کانون اسپرانتو سمرقند و موزه بین‌المللی صلح و همبستگی، که اسپرانتودانان سمرقندی در ۳۱ دسامبر ۱۹۸۶ به مناسبت سال جهانی صلح افتتاح کرده بودند، شکل و انسجام یافت. موزه در ساختمان اداری پارک مرکزی فرهنگ و آسایش در سمرقند واقع است (خیابان Mustaqillik، شماره ۵۶).

سال ۱۹۸۹ بنا به تصمیم وزارت فرهنگ ازبکستان عنوان افتخاری "موزه ملی" به آن اضافه شد. کلمات نغز عیشیر نوایی (Ališer Navoi) شاعر برجسته و انسان دوست ازبکی بر سر در آن به چشم می‌خورد.

دریابید، آدم‌های زمین، عداوت - نفرت [آور] است. پس همیشه با دوستی، بی‌نزاع و برادرانه، زندگی کنید

اهداف

موزه بین‌المللی صلح و همبستگی یک ارگان خصوصی و غیرانتفاعی است که بر مبنای ارزش‌های انسانی و جهانی و با اهداف زیر سازمان یافته‌است:

- پابرجایی و استقرار صلح، تفاهم و دوستی ملی به کمک دیپلماسی مدون، هنر و آفرینش هنری.
- ایجاد آگاهی و درک عمیق در برتری حیات کره زمین. متحول ساختن احساس مسئولیت شخصی در حل آن دسته از مشکلات جهانی که به آینده جهان و تداوم زندگی نسل‌های آینده بستگی دارد.
- به نمایش گذاردن فرهنگ متنوع بشری، آرزوها و رویاهای دنیایی برتر و ضرورت همبستگی جهانی
- موزه علاوه بر حفظ موجودیت خویش که نتیجه‌ی یک دیپلماسی مدون است، در نوع خود به عنوان یک مرکز اطلاع - ارتباطی آشتی ساز بین‌المللی، سعی دارد برنامه‌های متنوع تربیتی، پروژه‌های

گردآوری

بنیاد این موزه و آنچه که در آن است در اصل از طریق مکاتبه با دوستان اسپرانتیست بوده و در عمل منعکس‌کننده تمامی مسائل بشری، و دریافت‌کننده‌ی عنوان استاندارد "نظام و مقیاس جهانی" است. موزه پیش از هر چیز به مشکلات تداوم زندگی، دوری از جنگ و خلع سلاح، حقوق بشر، سیر تکامل، حفظ محیط زیست، شیوه‌های زندگی سالم و غیره پرداخته‌است. مجموعه آثار گردآوری شده که بیش از ۱۰۰ کشور از تمام قاره‌ها به موزه ارسال کرده‌اند به بیش از ۲۰۰۰۰ قلم می‌رسد و شامل پوستر، برگه‌ها و آگهی‌های تبلیغاتی دیواری، نشریات، مدال و نشان، آثار طراحی و نقاشی، فرش، پرچم، عکس، اسناد، کتاب، تمبر، اسلاید، لوح فشرده (CD)، نوار موسیقی، اتیکت‌های برجسب‌دار، بلوزهای تی‌شرت، بخاری‌های خورشیدی، و بسیاری چیزهای دیگر می‌باشد. برای مثال، دوستان ژاپنی تکه‌ای از سفال شیروانی متعلق به یکی از بناهای شهر ناکازاکی را که بعد از انفجار بمب اتمی ذوب و تخریب شد و بعداً این تکه را در فاصله یک کیلومتری از مرکز انفجار یافتند، به موزه اهدا کردند. کپسول‌ها و کلاهک‌های انفجاری را با همان حال و هوای زمان درگیری‌های استالینگراد، اردوگاه اسرای جنگی آشویتس و پارک صلح در هیروشیما، در این جا می‌توانیم ببینیم. نمونه‌هایی از دیوار تخریب شده برلین که سمبل سقوط کرده‌ای از رویارویی میان شرق و غرب است، از آلمان آمده و به موزه اهدا گردید. سازمان دفاع آمریکا - پنتاگون - دو قسمت از پرشینگ ۲ موشک هسته‌ای میان‌برد آمریکایی را که طبق قرارداد میان آمریکا و شوروی سابق قطعات این موشک‌ها از هم جدا شده بود، به موزه به رسم هدیه انتقال داد. بقایای موشک‌های هسته‌ای اس‌اس - ۲۰ شوروی از جانب یکی از طرف حساب‌های پاکسازی شده به این جا رسید. در همین قسمت از موزه می‌توان هدیه‌ی رایبهارد فورر فضانورد آلمانی را مشاهده کرد. ارمغانی از پرواز به دور کره زمین در کشتی فضایی چلنجر ۱۱۲ که توسط وی انجام گرفت. زیبایی و عشق به زندگی در تابلوی اصل نقاش فرانسوی دنیس لریکس بسیار دل‌نواز است و این احساس زمانی دست می‌دهد که متوجه می‌شوید این تابلو با بررسی در دهان توسط زنی که از بدو تولد فاقد دست و پا بوده کشیده شده‌است. شبیه این احساس را عیناً در تابلو "آب آرام" لب نقاش آمریکایی سیندی برن هارت می‌باید.

پروژه‌های اصلی و بین‌المللی موزه

۱- "دست خط صلح" کارکنان موزه مجموعه‌ی بی‌همتایی از عکس‌ها، پیام‌های شخصی، رویاها و آرزوها و آثار خطی بزرگان به منظور ارائه در راستای ساختن دنیایی برتر بر روی سیاه زمین، گردآوری کرده‌اند.

تاکنون بیش از ۱۰۰۰ مورد از بازتاب نظریات و محصولات موزه‌ای از جانب خبرگان عصر حاضر شامل رؤسای دولتی و حکومتی، سازمان‌های راهنمای بین‌المللی، نویسندگان، شاعران، دانش‌مندان، موسیقی‌دانان، فضانوردان بزرگ، ستارگان سینما، تأثیر ورزش و برندگان جایزه صلح نوبل در موزه جمع‌آوری شده است. بنا به درخواست بنیاد مگنتا Magenta در آمستردام، بخشی از این مجموعه بی‌بدیل، در ماه می و ژوئن ۱۹۹۶ در کشتی فرهنگی ویژه‌ای به معرض نمایش گذاشته شد و ۲۵ نفر از شهروندان هلندی از آن بازدید کردند. و برگرفته از کلمات نماینده مگنتا، این مجموعه "اثری خیال انگیز" تألیف کرد.

در آینده مد نظر داریم گالری - کتابخانه ویژه ای با عنوان "دست خط صلح" افتتاح کنیم، که شامل کتاب‌های خطی، آثار موسیقی ثبت شده، موضوعات هنری، اسناد بایگانی و غیره خواهد بود و از طرف آژانس‌های سیاسی، علمی، فرهنگی، هنری معروف دنیا برای ما فرستاده شده است.

۲- "کودکان کشور X: به دنیا نگاه می‌کنند" هدف از این طرح آشنا سازی هموطنانمان با کشورها، مردم و فرهنگ‌های گوناگون از نگاه کودکان این دولت‌هاست. در طی سال‌های اخیر موزه، نمایش‌گاه‌های هنری ویژه آثار کودکان از کشورهای فرانسه، کره جنوبی، استرالیا، مصر، تایوان، ژلاند نو، فیلیپین، ایران، آلبانی، تبت، ژاپن، افریقای جنوبی، روسیه، مالزی و ... برگزار کرده است. در آینده‌ای نزدیک مصمم هستیم در این زمینه گالری دائمی برای آثار کودکان جهان راه‌اندازی کنیم.

۳- جشنواره کودکان با موضوع "صلح و خلع سلاح" در پارک مرکزی شهر و در قصر هنری - ملی کودکان تاکنون ۶ جشنواره برگزار کرده‌ایم. بر حسب عادت این جشنواره‌ها در هفته حقوق بشر به قصد درشت‌نمایی موضوع خلع سلاح برگزار شد و پیام آن چنین بود: "جنگ بازی نیست، پس چرا جنگ بازی کنیم؟"، "صلح از ما آغاز می‌شود". بدین روش ما از کودکان دعوت می‌کنیم تا اسباب بازی‌های جنگی خود را معاوضه کنند. بچه‌ها اسلحه‌های اتوماتیک، هفت تیر، تفنگ، تانک، تیرکمان‌های لاستیکی و غیره خود را به‌خاطر صلح و آشتی پس می‌دهند، قراردادی بین‌المللی که درباره خلع سلاح کودکان است امضا می‌کنند و اسباب بازی‌های آموزشی و سبک خود را با یکدیگر به دلخواه مبادله می‌کنند، چیزهایی مانند حیوانات نرم، ابزار و وسایل ساختمان‌سازی، کتاب، مداد رنگی، مداد، توپ و مشابه این‌ها. بچه‌هایی هم که اسباب بازی جنگی ندارند با خود شعر، کاردستی و نقاشی‌هایی را که درباره ی صلح کشیده و ساخته‌اند به همراه می‌آورند. هر شرکت‌کننده ممتاز موفق به دریافت گواهینامه صلح و خلع سلاح می‌گردد. به جز معاوضه‌ی اسباب بازی، در چهارچوب این جشنواره برنامه‌های دیگری نظیر موسیقی، مسابقه، نمایش‌گاه، بازی با لاتاری صلح، سرویس دهی در زمینه معرفی دوستان مکاتبه‌ای برگزار می‌شود. موفقیت این جشنواره‌ها مستلزم سازمان‌دهی مداوم است. قبولاندن کلیشه‌ی "به درد نخور" در مورد اسباب بازی‌های جنگی برای هم کودکان و هم بزرگسالان مشکل است ما حتی معتقدیم که این

در نمایش‌گاه آثار شگفت‌آور بسیاری را مشاهده می‌کنید. آثاری که با رویاها، روشنایی رنگ‌ها و استعداد طرح‌های کودکان‌های که با ژرف‌اندیشی‌های پر از صمیمیت و بی‌واسطه کودکان درباره‌ی خود و ادراک خود از جهان، دنیای فعلی و آینده، شما را متعجب می‌سازد. قسمتی از آجر قرمز رنگی که در اواسط قرن ۱۹ میلادی در ساختمان‌سازی به کار می‌رفته، متعلق به محل اجلاس مؤسسه ی اسمیت سون در واشنگتن است (و حالا بزرگ‌ترین موزه‌ی دنیاست!)، همکاران آمریکایی ما آن را اهدا کردند. از شهر چینی Xi'an (که در زمان خود نقطه‌ی آغازین جاده بزرگ ابریشم محسوب می‌شد) فرش ۷ متری و زیبا به موزه آمد. این عناوین بر روی آن به چشم می‌خورد، "ما صلح می‌خواهیم"، "ما به صلح عشق می‌ورزیم". این فرش توسط دانش‌آموزان دوره متوسطه آن زمان بافته شده است و حدود ۲۰۰۰ تکه کبوتر صلح پارچه‌ای در آن به کار رفته است. کودکان کشور دوردست نیوزلند برای موزه آثار منتخب خود را شامل اثر هنری پارچه‌ای ۲۳ متری که درباره‌ی صلح است به موزه تقدیم کردند. در میان مجموعه به نمایش گذاشته شده اسنادی بی‌نظیر، کتبی نایاب و آگهی و پوسته‌های دیواری و غیره نیز مشهود است.

تمامی این نمایش‌گاه اولویتی را حائز اهمیت می‌شمارد که آن را انسان‌ها در همه‌ی دنیا به ارزش‌های انسانی و وظایفی که در زندگی ضرورت دارد، تفویض - اعطا می‌کنند و باید در روابط بین‌المللی شناخته شده باشد. در واقع ما خودمان از این که ایده‌ی تأسیس این موزه چقدر سریع و گسترده مورد قبول و حمایت تمام دنیا قرار گرفت، شگفت‌زده‌ایم. فکر می‌کنم، که این موضوع نشان‌دهنده‌ی آن است، که هر انسانی، صرف‌نظر از محل زندگی خود، بیش از هر چیز به مسائلی نظیر صلح، حقوق بشر، و حفظ حیات بر روی این کره ی خاکی توجه خود را معطوف می‌دارد.

موزه با بسیاری از مجامع و سازمان‌های ملی و بین‌المللی (اعم از خصوصی یا دولتی) و با هزاران انسان خوش نیت در تمامی قاره‌ها ارتباط گسترده‌ای دارد. سازمان‌هایی مانند سازمان ملل متحد (UN)، اتحادیه اروپا، سازمان فرهنگی سازمان ملل (UNESCO)، سازمان آتلانتیک شمالی (NATO)، باشگاه بین‌المللی PEN، سازمان صلح نوبل نروژ، شورای جهانی مسیحیان، بانک جهانی، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، و خیلی‌های دیگر. موزه عضو دبیرخانه صلح در ژنو و شبکه بین‌المللی موزه‌های صلح است. مجموعه‌ای از گلچین‌های ویژه موزه‌ی ما در قبرس، فرانسه، هلند، روسیه، آمریکا، ژاپن، بلژیک و کشورهای دیگر به نمایش گذاشته شد. جالب توجه این که، مجله‌ی Icom News که در پاریس به زبان‌های انگلیسی، فرانسه و اسپانیایی چاپ و در ۱۴۸ کشور پخش و توزیع می‌گردد، اولین شماره سال ۲۰۰۰ خود را با مقاله‌ای درباره‌ی "موزه بین‌المللی صلح و همبستگی" در سمرقند آغاز می‌کند. هر بازدیدکننده از موزه صمیمیت و جهانی بودن سازمان‌دهندگان این‌جا را احساس می‌کند درست مثل همان احساسی که اهداکنندگان این مجموعه داشتند. ما نیز بلافاصله این حس را دریافت می‌کنیم، که صلح و محیط سالم بیش‌ترین چیزی است که انسان‌ها می‌خواهند و به دنبال آن هستند و آماده‌اند تا با همکاری یک‌دیگر روابط بین‌المللی را انسانی نموده و برای حفظ تنها منزل‌گاه مشترک‌مان یعنی کره زمین تلاش کنند.

در طی این سال‌ها کسانی که برای موزه کار و فعالیت کرده‌اند به زمینه‌های کاری فرم داده و ما نیز در همین زمینه‌ها حرکت می‌کنیم و آن‌ها را پروژه‌های پایدار می‌نامیم.

واحد‌های بزرگ اقتصادی و متخصصان گوناگون در زمینه‌های مختلف دایر نماید.

۹- سمرقند در همه‌ی قاره‌ها شهر زادگاه ما بخشی از میراث جهانی سازمان یونسکو است. ما هرگونه وسیله و ابزار و اطلاعات به هر شکل اعم از نامه، سفرنامه، مقاله‌های مطبوعاتی، کتاب، بروشور، شعر، ترانه، عکس، طاحی و نقاشی، اسناد و غیره که درباره‌ی ازبکستان و سمرقند باشد جمع‌آوری می‌کنیم. در حقیقت هر چیزی که باشد مهم نیست، عکس خیابان‌ها، فروش‌گاه، مغازه‌ها، رستوران، هتل، مجامع عمومی، شرکت‌ها یا چیزهای دیگر همه و همه مورد درخواست ما است. در ضمن از میان موارد ارسالی بهترین‌ها را در مطبوعات کشور منعکس ساخته و نشان خواهیم داد.

دورنمای رشد و تکامل موزه

در طی سال‌های گذشته موزه توانایی‌های حیات خود را به عنوان یک موزه غیرمتداول از نوع جدید امتحان کرد و این در حالی است که همانندی در کشورهای کمونیستی - سوسیالیستی و سرزمین‌های حوزه‌ی دریای بالتیک ندارد. با این وصف ضرورت دارد رسماً بپذیریم که چون موزه هنوز فاقد پایگاه تکنیکی و محتوایی مربوط به خود است، نمی‌تواند کاملاً از امکانات بالقوه‌ی خود استفاده کند. تمام طرح‌هایی که در بالا به آن‌ها اشاره شد نیاز به استفاده از هر گونه امکانات و بررسی همه جانبه دارد. موزه باید بتواند پرکار باشد و برای بخش‌های مختلف گروه کاری خاص خود را داشته باشد. مکانی با سالن‌های گوناگون برای نمایش‌گاه دائمی و موقتی، گالری‌هایی مثل گالری "دستخط صلح" یا "زیبایی جهان را نجات خواهد داد" و غیره که در بالا به آن‌ها اشاره شد، اتاق کوچکی برای اسباب بازی بچه‌ها، سالن کنفرانس برای برگزاری معارفه‌ها، سخنرانی‌ها، سمینارها و جلسات، بخشی برای سینما، تئاتر، کتابخانه، آرشیو. کامپیوتر و تجهیزات بسیار دیگری که ارتباط ما را با دنیایی که در پیش روی خود داریم برقرار سازند. این‌جا بر روی زمین نقشه جغرافیایی مونتاژ شده‌ی بزرگی قرار دارد، در اطراف گل‌ها و گیاهان زینتی از سراسر جهان یافت می‌شود، موسیقی دلنشینی آرام به گوش می‌رسد، انگار که خود کره زمین با ما صحبت می‌کند.

اما بدیهی است که همه چیز برگرفته از گردونه‌ی رویاهاست. هرچند که گفته‌اند همه چیز ابتدا از خیال و رویا آغاز می‌شود و چه کسی می‌داند که زمانی به تحقق خواهد پیوست. تمام فعالیت‌های موزه اکثراً بر اساس کار داوطلبانه افراد فعال‌اش و کمک‌دستانی که از سراسر دنیا لطف خود را نثار می‌کنند پایه‌ریزی می‌شود و حق دارند که آنان را به عنوان سهام‌داران مجاز موزه به حساب آوریم. حضور و کمک شما و دوستان‌تان را به موزه بین‌المللی صلح و همبستگی مغتنم می‌شماریم. ★

برگزاری برنامه‌های پاکسازی طبیعت یکی از فعالیت‌های موزه است.

گونه اسباب بازی‌ها ذهن و شعور کودکان و جوانان را پرخاش گر و ستیزه‌جو بار می‌آورد، به همین دلیل هدف اصلی جشنواره خلع سلاح و صلح، تلقین این احساس در کودکان و جوانان از بدو زندگی آنان است تا افاق دید آن‌ها برای زندگی و طبیعت بر مبنای ادامه حیات در صلح و با ارتباطی مثبت و با ارزش نسبت به یک‌دیگر شکل گیرد. آن‌گاه در بزرگسالی چنین طرز تفکری را به خود به همراه برده و به این ترتیب هرگز نخواهند توانست که دنیا را تخریب کنند.

۴- "زیبایی، جهان را نجات خواهد داد" ما در ازبکستان نمایش‌گاه‌هایی از آثار نقاشان خارجی و هنرمندان سمرقندی که در خارج زندگی می‌کنند سازمان‌دهی می‌کنیم. در آن‌ها آثاری به معرض نمایش گذاشته می‌شود که نشان دهنده شکوه طبیعت، زیبایی دوستی و عشق، زیبایی آفرینش و آشتی میان ملت‌هاست. بخشی از این آثار هنری در موزه دائمی نمایش‌گاه قرار دارند. نمایش‌گاه‌های خصوصی از آثار هنرمندان فرانسوی، انگلیسی، و آلمانی نیز برگزار کردیم، اما از قرار معلوم روشن‌ترین جلوه را پروژه برگزاری کنفرانس بین‌المللی هنرمندان (در سمرقند) با عنوان "زیبایی جهان را نجات خواهد داد" و نمایش‌گاه "هنر و زیبایی" که با همکاری انجمن هنرمندان صلح در دهمین سالگرد موزه ما صورت گرفت به خود اختصاص داد. تأسیس گالری هنری بین‌المللی "زیبایی نجات بخش جهان" در سمرقند از اهداف دراز مدت است.

۵- دنیا از نگاه کودکان معلول این پروژه قصد دارد نمایش‌گاهی از آثار هنری کودکانی برگزار کند که دارای محدودیت فیزیکی، اختلال ذهنی، قربانی بیماری‌ها، قدرت طلبی‌ها، جنایات، جنگ و حوادث غیرمترقبه طبیعی و غیره هستند. نه فقط در سمرقند بلکه در سایر شهرهای ازبکستان نیز قصد داریم که توانایی‌ها، تخیلات و آرزوهای این‌گونه کودکان را به معرض نمایش بگذاریم و البته نیازها و باورها و دیدگاه نوجوانان از فراسوی آثارشان نیز در این پروژه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

۶- "دنیای لبخندها" مجموعه‌ای را از سراسر جهان در این زمینه تدارک می‌بینیم و از شما نیز دعوت می‌کنیم که با ما لبخند بزیند. به خود، به اقوام‌تان، به دوستان، همکاران، همسایگان، حیوانات خانگی و همه‌ی موجودات زنده روی کره زمین تبسم کنید و لبخند بزیند. این طرح می‌تواند به هر گونه و نوع و شکلی باشد، به انتخاب شماست (عکس، نقاشی، طراحی، گراور، کاریکاتور، گرافیک رایانه‌ای، شعر، لطیفه و غیره). محدودیت سنی وجود ندارد و همگانی است. پس از همین امروز، نزدیک‌ترین لحظه لبخند را آغاز کنید، از همین الان.

۷- باشگاه بین‌المللی دوستی "اسپرانتو" این باشگاه در کنار موزه برای عمومیت دادن، آموزش و استفاده‌ی مفید از زبان اسپرانتو که عملاً وسیله‌ای بی‌طرف در روابط بین‌المللی است فعالیت می‌کند و به‌عنوان ابزاری مهم در امر تربیت و آموزش صلح‌جویی به کار می‌آید. همکاران موزه اولین خودآموز اسپرانتو را به زبان ازبکی تألیف و منتشر کردند. کلوب اسپرانتو خدمات دوست‌یابی مکاتبه‌ای را برای کودکان و بزرگسالان از سراسر جهان سرویس‌دهی می‌کند. این امر بیش از هر وسیله دیگری به تفاهم بین‌المللی، دوستی و صلح کمک می‌کند. بدین منظور طرحی برای انتشار مجله‌ی بین‌المللی دوستان مکاتبه‌ای در دست می‌باشد.

۸- جاده بزرگ ابریشم موزه کوشش می‌کند تا در حد امکانات خود از سیاست مردمی جهت زنده ساختن سنت‌های طرح "جاده بزرگ ابریشم"، به تکامل تبادل فرهنگی، توریسم بین‌المللی پرداخته و اتحادیه‌های معاملات تجاری و همکاری‌های داخلی و جهانی بین